

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 163/12
Luksemburg, 11 grudnia 2012 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawach połączonych C-274/11 i C-295/11
Hiszpania i Włochy / Rada

Rzecznik generalny Y. Bot proponuje, aby Trybunał oddalił skargi Hiszpanii i Włoch na decyzję Rady w sprawie upoważnienia do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej

Celem wzmocnionej współpracy jest sprzyjanie realizacji celów Unii, ochrona jej interesów oraz wzmocnienie procesu jej integracji. Decyzję upoważniającą do podjęcia wzmocnionej współpracy Rada przyjmuje w ostateczności, jeżeli ustali, że cele takiej współpracy nie mogą zostać osiągnięte w rozsądnym terminie przez Unię jako całość¹. Jest ona przyjmowana przez Radę na wniosek Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu.

Decyzją przyjętą w 2011 r.² Rada upoważniła do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej pomiędzy 25 państw członkowskich (z 27 w Unii), jako że Hiszpania i Włochy odmówiły uczestnictwa w tej współpracy. Owa współpraca ma na celu wprowadzenie scentralizowanych ogólnounijnych systemów zezwoleń, koordynacji i nadzoru.

Hiszpania i Włochy wniosły do Trybunału Sprawiedliwości o stwierdzenie nieważności decyzji Rady, powołując się na jej nieważność z licznych przyczyn.

W przedstawionej dziś opinii rzecznik generalny Yves Bot odpowiedział na argumenty podniesione przez te dwa państwa.

Po stwierdzeniu, że Trybunał po raz pierwszy został wezwany do zbadania zgodności z prawem decyzji o takiej współpracy rzecznik generalny przypomniał, iż na mocy zasady podziału władz Trybunał **może sprawować tylko ograniczoną kontrolę** środków prawodawczych przyjętych przez Radę. Do zainteresowanych instytucji należy bowiem ocena skutków wzmocnionej współpracy na podstawie wielu czynników, wyważenie poszczególnych wchodzących w grę interesów i dokonanie wyborów politycznych, które wchodzą w zakres własnej odpowiedzialności każdej z instytucji. Trybunał powinien zatem ograniczyć się do kontrolowania, czy w ramach korzystania z tej wolności wyboru Rada nie popełniła oczywistego błędu lub nie nadużyła władzy czy też nie przekroczyła w sposób oczywisty granic przysługującego jej swobodnego uznania.

Rzecznik generalny odpowiedział najpierw na powołany argument, zgodnie z którym Rada **nie posiada kompetencji** do przyjęcia decyzji, ponieważ utworzenie jednolitego patentu wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji Unii, a w szczególności ustanawiania reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego. Państwa członkowskie mogą wykonywać wzmocnioną współpracę jedynie w dziedzinach objętych niewyłącznymi kompetencjami Unii³. Rzecznik generalny uznał, że Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) ustanawia wyczerpujący wykaz dziedzin objętych wyłączną kompetencją Unii. Ponadto utworzenie europejskiego prawa własności intelektualnej stanowi kwestię dotyczącą rynku wewnętrznego. Prawdą jest, że prawa wynikające z własności patentu mogą zakłócić handel towarami i usługami,

¹ Artykuł 20 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

² Decyzja Rady 2011/167/UE z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie upoważnienia do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej (Dz.U. L 76, s.53).

³ Artykuł 20 ust. 1 TUE.

a także konkurencję w ramach rynku wewnętrznego, jednak takie stwierdzenie nie wystarcza do tego, aby uznać to za prawo objęte zakresem reguł konkurencji. Rzecznik generalny uznał zatem, że TFUE stanowi właściwą podstawę prawną dla utworzenia praw własności intelektualnej w ramach ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego – dziedziny objętej zakresem kompetencji dzielonych pomiędzy Unią a państwami członkowskimi.

Następnie rzecznik generalny przeanalizował zarzut oparty na domniemanym **nadużyciu władzy przez Radę**. Przypomniawszy on, że celem wzmocnionej współpracy jest sprzyjanie realizacji celów Unii, ochrona jej interesów oraz wzmocnienie procesu jej integracji. Wprowadzenie takiego mechanizmu dla jednolitego patentu było uzasadnione rosnącą różnorodnością państw członkowskich oraz ich szczególnych interesów i potrzeb. A zatem, stwierdzając najpierw brak jednomyślności w odniesieniu do systemu językowego jednolitego patentu, a następnie podejmując decyzję o przewyższeniu blokującej mniejszości poprzez ustanowienie wzmocnionej współpracy, Rada skorzystała jedynie z narzędzia, którym dysponuje zgodnie z postanowieniami traktatów.

W odpowiedzi na zarzucane **naruszenie systemu sądowego Unii** rzecznik generalny przypomniawszy, że poprzez te dwie skargi o stwierdzenie nieważności Trybunał został wezwany do zbadania, czy spełnione są przesłanki ważności wprowadzenia wzmocnionej współpracy. Stwierdził on, że utworzenie własnego systemu sądowego dla jednolitego patentu⁴ nie należy do warunków wymaganych przez traktaty do wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy. Upoważnienie wydane przez Radę w celu wdrożenia wzmocnionej współpracy jest jedynie przesłanką do wydania innych aktów prawodawczych, które będą musiały wówczas wprowadzić ją konkretnie w życie.

Rzecznik generalny zauważył, że współpraca powinna być podejmowana „**w ostateczności**”, jeżeli zostanie ustalone, iż zamierzone cele nie mogą zostać osiągnięte w rozsądnym terminie przez Unię jako całość. Stwierdził on, że w traktatach nie zostały zdefiniowane ani wymóg ostatecznego charakteru, ani pojęcie rozsądnego terminu. Jego zdaniem wymóg ostatecznego charakteru niekoniecznie oznacza stwierdzenie odrzucenia projektu aktu prawodawczego, ale stwierdzenie istnienia rzeczywistej blokady, która może pojawić się na każdym etapie procesu prawodawczego i która potwierdza niemożność osiągnięcia kompromisu. Wzmocniona współpraca jest zatem narzędziem wykorzystywanym w ostateczności, w przypadku gdy okazuje się, że w drodze zwykłego procesu prawodawczego nie będzie można osiągnąć żadnego kompromisu. Rzecznik generalny uznał, że Rada – znając wszystkie szczegóły procesu prawodawczego, treść prowadzonych debat oraz sytuację bez wyjścia – znajduje się w najlepszym położeniu, aby ocenić, czy ostatecznie może dojść do zawarcia porozumienia w jej ramach. Przysługuje jej zatem szeroki zakres swobodnej oceny przy określaniu, czy wzmocniona współpraca rzeczywiście zostaje podjęta w ostateczności, oraz przy ustalaniu, czy cele przez nią wyznaczone nie mogą być osiągnięte w rozsądnym terminie przez Unię jako całość. W konsekwencji Trybunał powinien ograniczyć się do zbadania, czy Rada starannie i bezstronnie zbadała wszystkie istotne okoliczności. Zdaniem rzecznika generalnego Rada w niniejszej sprawie nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, ponieważ po latach wciąż kończących się niepowodzeniem debat⁵ nie było możliwości uzyskania jednomyślności, a zatem osiągnięcia uczestnictwa wszystkich państw członkowskich. W konsekwencji rzecznik generalny uznał, że zarzut dotyczący naruszenia wymogu ostatecznego charakteru jest bezzasadny.

Następnie rzecznik generalny wypowiedział się w przedmiocie argumentu dotyczącego **naruszenia rynku wewnętrznego oraz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej**,

⁴ Przypomnijmy, że w opinii [1/09](#) z dnia 8 marca 2011 r. Trybunał stwierdził, iż projekt porozumienia dotyczącego utworzenia europejskiego i wspólnotowego sądu patentowego nie jest zgodny z prawem Unii Europejskiej (zob. także [komunikat prasowy nr 17/11](#)).

⁵ Komisja przedstawiła pierwszą propozycję rozporządzenia Rady w sprawie patentu wspólnotowego w 2000 r. W 2001 r. Rada ponownie podjęła debatę i kontynuowała ją do 2004 r., przywiązując szczególną wagę zwłaszcza do systemu językowego, nie osiągając jednak jednomyślnego porozumienia. W 2008 r. dyskusje zostały podjęte na nowo i został przedstawiony zrewidowany wniosek dotyczący rozporządzenia. W 2010 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie przepisów dotyczących tłumaczenia, lecz trudności nie do pokonania sprawiły, że nie było możliwe osiągnięcie jednomyślności.

przeszkody i dyskryminacji w handlu między państwami członkowskimi, jak również domniemanego **zakłócenia konkurencji**. Przypomniawszy on, że decyzja upoważniająca do podjęcia wzmocnionej współpracy określa ramy proceduralne, w których następnie będą przyjmowane inne akty. A zatem kontrola sądowa decyzji upoważniającej nie może być mylona z kontrolą przyjętych następnie aktów. Chociaż Rada rzeczywiście wspomniała w swojej decyzji, jaki może być system językowy jednolitego patentu, ta kwestia nie jest warunkiem rozstrzygającym o ważności decyzji upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy. Kwestię tę należy rozpatrzyć później i będzie ona przedmiotem odrębnego aktu przyjętego jednomyślnie przez uczestniczące państwa członkowskie. Dopiero w ramach ewentualnego późniejszego środka zaskarżenia Trybunał będzie mógł przeprowadzić kontrolę sądową wspomnianego aktu. Rzecznik generalny uznał, że ocena Rady nie jest więc dotknięta oczywistym błędem. Przeciwnie, ocenił on, że mechanizm mający na celu utworzenie jednolitego patentu skutkuje zapewnieniem jednolitej ochrony na terytorium kilku państw członkowskich i przyczynia się do harmonijnego rozwoju całej Unii, skoro prowadzi on do zmniejszenia różnic istniejących między tymi państwami członkowskimi. Ponadto wszystkie podmioty gospodarcze mogą skorzystać z takiego patentu, ponieważ miejsce pochodzenia występującego o przyznanie jednolitego patentu jest bez znaczenia dla jego uzyskania.

Wreszcie w odniesieniu do domniemanego naruszenia **obowiązku przestrzegania kompetencji, praw i obowiązków państw członkowskich, które nie uczestniczą we wzmocnionej współpracy** (system językowy zobowiązuje państwo członkowskie, które w nim nie uczestniczy, do rezygnacji z tłumaczenia specyfikacji patentu na jego język, aby wywierał on skutki prawne na jego terytorium), rzecznik generalny uznał ponadto, że kwestia tego systemu językowego nie jest warunkiem rozstrzygającym o ważności decyzji upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy.

W konsekwencji rzecznik generalny zaproponował, aby Trybunał odrzucił wszystkie zarzuty powołane przez Hiszpanię i Włochy a tym samym oddalił obie skargi.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Celem skargi o stwierdzenie nieważności jest doprowadzenie do uznania za nieważne aktów instytucji Unii, które są sprzeczne z prawem Unii. Państwa członkowskie, instytucje wspólnotowe oraz jednostki mogą, pod pewnymi warunkami, wnieść skargę o stwierdzenie nieważności do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Jeżeli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność aktu. Instytucja, której to dotyczy, powinna zarządzić ewentualnej próżni prawnej spowodowanej nieważnością tego aktu.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedłożenia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106